

תורת הבטחון

פרשת וארא

לאבותינו במצרים, וזכו לישועות פלאיות, כך יענה לבקשותינו ונזכה לראות בישועת ה'.

אמנם לפי הנ"ל מתבארת נקודה נחוצה נוספת בענין יציאת מצרים, והיינו היציאה מטומאה. לכל אחד יש יצר הרע אשר תמיד לוחם נגדו ומושך אותו לטומאה, וצריך הקב"ה לעזור לצאת מאותה טומאה (כמציאת נקודתן ל:), ועל זה צריך חיזוק בכל יום, להאמין דכמו שהקב"ה הוציאנו מטומאת מצרים, כך הקב"ה יעזור לכל הבא ליטרה – ועל זה אמרו חז"ל "הבא ליטרה מסייעין אותו". ותמיד צריכין להאמין שהקב"ה יעזרנו לצאת מטומאת היצר ולהתגבר עליו, ונזכה לעבוד את השי"ת בכל לבנו ובכל נפשינו.

מעשה שהיה:

נביא מעשה באחד שבטח שיזכה לסייעתא דשמיא לדבר שבקדושה, וזכה לכך באופן מופלא. הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל, לאחר שהשתקע בירושלים, החליט שלעולם לא ילון מחוץ לירושלים עיר הקודש. ערב אחד נאלץ להיות בתל אביב. הוא התעכב והפסיד את האוטובוס האחרון. באותם שנים עדיין לא פעל שירות מוניות בין עירוני. רבי יעקב יוסף החל במסע רגלי ארוך מתל אביב לירושלים, מרחק של כשבעים ק"מ! היה זה לילה חשוך ולח, בכביש המאובק לא נראתה נפש חיה או מכונית. הוא צעד כחמש עשרה דקות, כשלפתע פלחו אורות מכונית את החשיכה. המכונית חלפה על פניו, ונעצרה בחריקת בלמים.

הנהג הסתכל בר' יעקב, ונדהם "רבי, זה אתה?" היה זה סוחר, שזה מקרוב היה תלמידו. "מה מעשיך בשעה מאוחרת זו על כביש נדח זה?" שאל בהשתאות. "אני בדרכי לירושלים, אינני לן מחוץ לעיר הקודש ולא מצאתי תחבורה", הסביר ר' יעקב יוסף, "ואני צריך להתפלל ותיקין בזכרון משה!"

"רבי, הכנס למכונית, ואסיע אותך לביתך". התלמיד הפנה את המכונית לכיוון ירושלים, והם יצאו לדרך. בנסיעתם, פנה התלמיד לרבנו בשאלה: "רבי, איך יכולת לקחת על עצמך ללכת ברגל מרחק כה רב? גם לו צעדת כל הלילה לא היית מגיע ליעדך?"

"אם ברצונך לקיים מצוה, עליך להתחיל בה. הקב"ה דואג לכל השאר", השיב רבי יעקב יוסף הרמן בחיוך. "אתה רואה שהקב"ה שלח אותך לעזור לי להשלים את המצוה". התלמיד הניע ראשו בהסכמה מלאה. ואכן, בכניסה לגבעת שאול אמר רבי יעקב יוסף, "נו הגעתי לירושלים, ואתפלל וותיקין בזכרון משה!"

חזינן היסוד הנ"ל, לכל אחד ישנו מהלך שהוא צריך לילך, ואפשר שלא יוכל להגיע למקומו בלי עזרה, כמו רבי יעקב יוסף שלא היה יכול להגיע ברגל לירושלים באותו לילה, אבל אחר שבטח בה' שיעזרהו בכך, והשתדל לעשות מה שיכול לעשות, זכה לסייעתא דשמיא באופן נפלא!

גאולה מ"מצרים" שלנו!

לְכֹן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֵיהֶם וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם בְּזְרוּעַ נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים. (ו, ו)

כאן אמר הקב"ה למשה רבינו "ד' לשונות של גאולה", והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי. ומבואר בירושלמי (במחילת פרק ערבי פסחים) שכנגדם בליל הסדר אנו שותים ד' כוסות יין.

והק' המפרשים, שלפי הסדר, לכאורה היה צריך להקדים "וגאלתי אתכם", לפני "והוצאתי אתכם", שהגאולה קדמה ליציאה?

יציאה מטומאת מצרים

ותי' המפרשים, שלשונות אלו אינם כפשוטם – רק לעצם היציאה ממצרים, אלא "והוצאתי" היא מדריגה אחרת, שהיה צריך להוציא את כלל ישראל מ"ט שערי טומאה, ורק אח"כ הגיעה גאולתם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים, ואח"כ ולקחתי אתכם לי לעם (עי' אור יחזקאל עמ' רס"ב שהאריך טובא בענין זה).

כלל ישראל היו צריכים לצאת, לא רק מהמיקום של ארץ מצרים, אלא לצאת מטומאת מצרים. כלל ישראל נפלו בטומאת מצרים, עד שהגיעו למ"ט שערי טומאה, והוצרכה יציאה מן הטומאה. על זה אמר הקב"ה "והוצאתי" – מטומאת מצרים, ורק אח"כ הייתה הגאולה משם.

בטחון שעתידיים לצאת ממצרים

ונראה שיש כאן לימוד נפלא, הנוגע לכל אחד ואחד. כל יום אנו מזכירים את יציאת מצרים. וכתבו תלמידי רבינו יונה (פריקוט 3: מדפי ה"ק) לבאר: "איזהו בן עולם הבא זה הסומך גאולה לתפילה." וז"ל: "י"ל וכי מפני שסומך גאולה לתפלה יש לו שכר כל כך שיהיה בן עוה"ב... ועוד אמר מורי נר"ו טעם אחר מפני שכשמצרכי גאולה מצרים ומתפלל מיד, הוא מראה שבוטח בה' בתפלה כיון שמבקש ממנו צרכיו, שמי שאינו בוטח בו לא יבקש ממנו כלום... וכיון שמזכיר עכשיו אותה הגאולה שבטחו אבותינו בה' והצילם ומתפלל מיד, נמצא שגם הוא בוטח בו שיענה אותו, כמו שענה לישראל בעבור שבטחו בו, ומפני זה מזכיר אותה הגאולה ומתפלל מיד, והבטחון הוא עיקר היראה והאמונה, ולפיכך זוכה בסיבתו לחיי עולם הבא", עכ"ל.

מבואר, שמזכירין יציאת מצרים כדי לחזק האמונה והבטחון בהשי"ת שיענה לתפילתנו, כמו שענה לאבותינו במצרים כשבטחו בו. ובפשטות עיקר החיזוק באמונה ובטחון הוא, שכל אחד צריך ישועה לצאת מ"מצרים שלו", והיינו הדברים הקשים שעוברים עליו והמצוקות שבהם הוא נמצא [כדאגת הפרנסה, עניני בריאות הגוף, מציאת זיווג וכדומה], ואנו מחזקין את עצמינו שכמו שענה הקב"ה